

# **NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI**

---

Delegatura w Szczecinie

LSZ-41065-06

Nr ewid. 033/2007/P/06/151/LSZ

## **Informacja o wynikach kontroli tworzenia i funkcjonowania, współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej, lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb w latach 2002 – wrzesień 2006**

S z c z e c i n

l i p i e c

2 0 0 7 r .

---

**Misją** Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

---

**Wizją** Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

---

**Informacja o wynikach kontroli  
tworzenia i funkcjonowania,  
współfinansowanych z budżetu Unii  
Europejskiej, lokalnych centrów  
pierwszej sprzedaży ryb w latach  
2002 – wrzesień 2006**

Dyrektor  
Delegatury NIK w Szczecinie

Andrzej Donigiewicz

---

Akceptuję:

Jacek Jezierski

Wiceprezes  
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dnia            lipca 2007 r.

---

Najwyższa Izba Kontroli  
ul. Filtrowa 57  
00-950 Warszawa  
tel./fax: 0-prefiks-22-825 44 81  
[www.nik.gov.pl](http://www.nik.gov.pl)

# Spis treści

<b>1.</b>	<b><i>Wprowadzenie</i></b> .....	<b>4</b>
<b>2.</b>	<b><i>Podsumowanie wyników kontroli</i></b> .....	<b>5</b>
<b>2.1.</b>	<b>Ogólna ocena kontrolowanej działalności</b> .....	<b>5</b>
<b>2.2.</b>	<b>Synteza wyników kontroli</b> .....	<b>6</b>
<b>2.3.</b>	<b>Wnioski</b> .....	<b>11</b>
<b>3.</b>	<b><i>Ważniejsze wyniki kontroli</i></b> .....	<b>12</b>
<b>3.1.</b>	<b>Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomiczno - organizacyjnych</b> .....	<b>12</b>
3.1.1.	Stan prawny .....	12
3.1.2.	Uwarunkowania ekonomiczno - organizacyjne .....	14
<b>3.2.</b>	<b>Istotne ustalenia kontroli</b> .....	<b>17</b>
3.2.1.	Potrzeby w zakresie ilości i lokalizacji lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb .....	17
3.2.2.	Realizacja zadań inwestycyjnych ujętych w Projekcie .....	18
3.2.3.	Zakup urządzeń i wyposażenia w ramach Projektu .....	23
3.2.4.	Funkcjonowanie lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb. ....	28
3.2.5.	Efekty finansowe kontroli.....	29
<b>4.</b>	<b><i>Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli</i></b> .....	<b>30</b>
<b>4.1.</b>	<b>Przygotowanie kontroli</b> .....	<b>30</b>
<b>4.2.</b>	<b>Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli</b> .....	<b>30</b>
<b>5.</b>	<b><i>Załączniki</i></b> .....	<b>33</b>
1.	Wykaz skontrolowanych jednostek .....	33
2.	Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność .....	34
3.	Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności .....	35
4.	Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	37

## 1. Wprowadzenie

Numer i temat kontroli: P/06/151 „Tworzenie i funkcjonowanie, współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej, lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb w latach 2002 – wrzesień 2006”.

Celem kontroli była ocena realizacji zadań dotyczących organizacji rynku rybnego w Polsce oraz ocena prawidłowości wykorzystania środków publicznych, w tym z funduszu PHARE, na uruchomienie lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb (Centrów), a w szczególności ocena:

- dostosowania lokalizacji i potencjału Centrów do potrzeb rybaków bałtyckich,
- budowy i uruchomienia Centrów, w tym realizacji i rozliczeń umów z wykonawcami,
- zakupu i wykorzystania wyposażenia,
- funkcjonowania Centrów.

Ocenie poddano w szczególności działalność:

- Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie:
  - dostosowania lokalizacji i potencjału Centrów do potrzeb rybaków bałtyckich,
  - budowy i uruchomienia Centrów,
  - zakupu wyposażenia.
- Fundacji „Fundusz Współpracy” w zakresie:
  - zawarcia, realizacji i rozliczenia umów z dostawcami urządzeń i wyposażenia,
  - współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
- właścicieli i jednostek zarządzających Centrami w zakresie:
  - funkcjonowania Centrów,
  - wykorzystania wyposażenia.

Kontrola została podjęta przez NIK z własnej inicjatywy i obejmowała lata 2002 – wrzesień 2006. Kontrolę przeprowadzono od 11 września do 14 grudnia 2006 r. Kontrolą objęto Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Fundację „Fundusz Współpracy” w Warszawie, Lokalne Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb – Aukcja Rybna Ustka Sp. z o.o. w Ustce, Przedsiębiorstwo Połowów i Usług Rybackich „Szkuner” we Władysławowie, Kołobrzeską Grupę Producentów Ryb Spółkę z o.o. w Kołobrzegu, Urząd Miasta w Helu i Urząd Miasta w Darłowie.

Kontrolę podjęto w ramach realizacji priorytetowych kierunków działalności kontrolnej NIK na lata 2006 – 2008: państwo oszczędne i państwo gospodarne.

Kontrolę przeprowadziła Delegatura NIK w Szczecinie.

## **2. Podsumowanie wyników kontroli**

### **2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności**

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia realizację Projektu Phare PL 01.04.01 „Organizacja rynku rybnego”.

Na realizację Projektu, który miał być zakończony do 30 kwietnia 2005 r., wydatkowano ponad 19 mln zł. Do końca kwietnia 2007 r. Projekt nie został zakończony, a Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi już w styczniu 2006 r. przekazało do Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej informację o jego pełnej realizacji.

W przyjętym Projekcie lokalizacja Centrów nie została w pełni dostosowana do potrzeb rybaków bałtyckich. Wykonane adaptacje budynków przeznaczonych na Centra nie pozwoliły na rozpoczęcie ich użytkowania w planowanym terminie, a część zakupionego wyposażenia jest bezużyteczna dla Centrów.

Niepełne wykonanie Projektu skutkuje opóźnieniami we wprowadzaniu w Polsce zasad Wspólnej Polityki Rybołówstwa Unii Europejskiej, szczególnie w zakresie zapewnienia funkcjonowania skutecznego systemu prowadzenia technicznego nadzoru nad wspólną organizacją rynku rybnego, w tym przy sprzedaży i przechowywaniu ryb.

Ustalenia kontroli wskazują, że istotny wpływ na wykonanie Projektu miały stwierdzone nieprawidłowości dotyczące zarówno procesu przygotowania jak i jego realizacji. Dotyczyło to szczególnie adaptacji budynków, a także sposobu oraz trybu odbioru i przekazywania sprzętu zakupionego na potrzeby Centrów. NIK ujawniła, że przy realizacji Projektu wystąpiły działania nierzetelne (np. przy odbiorach wykonanych robót i odbiorach dostaw wyposażenia), niegospodarne (np. zaniechanie weryfikacji dokumentacji projektowej, czy rezygnacja z robót, a następnie zlecenie ich ponownie za wyższą cenę), a także nielegalne (np. przy udzielaniu zamówień publicznych związanych z adaptacjami budynków).

## **2.2. Synteza wyników kontroli**

- 1. W latach 2002 – 2006 na realizację Projektu Phare PL 01.04.01 „Organizacja rynku rybnego” wydatkowano 2.270,9 tys. euro ze środków Unii Europejskiej na zakup urządzeń i wyposażenia i 10.677,7 tys. zł ze środków Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na zakup urządzeń i wyposażenia oraz na adaptacje budynków (str. 17).**
- 2. W ostatecznej wersji Projektu utworzenie Centrów zaplanowano tylko na wybrzeżu wschodnim i środkowym – w Kołobrzegu i dalej na wschód. Tym samym wykonanie Projektu nie zapewni pełnego przestrzegania standardów jakościowych i higienicznych warunków pracy przy obrocie artykułami rybnymi oraz rzetelnej rejestracji obrotu towarowego w części zachodniej wybrzeża.**

**Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie planowało jednak podjęcia żadnych dalszych działań zmierzających do osiągnięcia zamierzonego celu (str. 17).**

- 3. Centra miały powstać w budynkach publicznych, adaptowanych (przebudowanych) z polskich środków publicznych i wyposażonych w sprzęt spełniający standardy UE. Ministerstwo tworzyło Centra w budynkach należących do gmin (3), do przedsiębiorstwa państwowego (1) i do spółki, której udziały w ponad 90 % należały do gminy i województwa samorządowego. Do czasu zakończenia kontroli Ministerstwo przekazało właścicielom budynków trzy z wykonanych adaptacji, lecz tylko przekazanie dokonane na rzecz Przedsiębiorstwa Połowów i Usług Rybackich „Szkuner” we Władysławowie miało podstawy prawne. Wykonanie adaptacji o łącznej wartości 1.860,2 tys. zł, a następnie przekazanie ich gminie i spółce samorządowej było działaniem nielegalnym, gdyż nie kwalifikowało się do żadnej z dopuszczalnych form wykorzystania środków budżetu państwa (str. 18 i 22).**
- 4. Przy wykonywaniu adaptacji budynków na potrzeby Centrów Ministerstwo działało z naruszeniem obowiązujących przepisów, a także zasad gospodarności. Wymienione nieprawidłowości polegały m.in. na:**
  - udzieleniu zamówienia publicznego na kwotę 373 tys. zł firmie wyłonionej w postępowaniu, które powinno być unieważnione na podstawie art. 27b ust. 1 pkt 1 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r.**

- o zamówieniach publicznych<sup>1</sup>, ponieważ obie złożone oferty podlegały odrzuceniu (zgodnie z art. 27a ust. 1 pkt 1), jako niespełniające wymogów specyfikacji istotnych warunków zamówienia – zamówienia udzielił Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego pan Grzegorz Liwiński, który nie dokonał analizy dokumentacji z postępowania (*str. 18*),
- przy udzielaniu 3 zamówień publicznych na łączną kwotę 2.912 tys. zł wbrew przepisom art. 22 ust. 4 cyt. ustawy o zamówieniach publicznych od oferentów nie żądano żadnego z dokumentów wymienionych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 czerwca 2002 r.<sup>2</sup>, potwierdzających spełnienie warunków, określonych w art. 22 ust. 2 pkt 3 i 4 tej ustawy, dotyczących wiedzy, potencjału i sytuacji finansowej oferenta – zamówień tych udzielali Dyrektor Generalny pan Bogusław Bil (2 zamówienia) i pan Grzegorz Liwiński (1 zamówienie), którzy nie dokonali analizy dokumentacji z postępowania (*str. 19*),
  - z naruszeniem trybu postępowania określonego w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych<sup>3</sup> przeprowadzono postępowania o zamówienie publiczne na wykonanie robót dodatkowych przy adaptacji budynku w Darłowie za 285 tys. zł oraz na wykonanie robót dodatkowych przy adaptacji budynku w Helu 221 tys. zł. Niezasadnie zastosowano tryb zamówienia z wolnej ręki. W obu przypadkach zamówień dokonał p.o. Dyrektora Biura Ministerstwa pan Jarosław Olszewski (*str. 20*),
- Przy powyższych nieprawidłowościach w realizacji zamówień publicznych wystąpił mechanizm korupcjogennej dowolności postępowania, polegający na naruszaniu zasad dokonywania zamówień publicznych.
- w toku dwóch postępowań o zamówienie publiczne zakończonych rozstrzygnięciem i zawarciem umowy, pracownicy Ministerstwa biorący w nich udział, w tym za każdym razem przewodniczący Komisji przetargowej i jeden z członków Komisji, nie złożyli oświadczeń o braku konfliktu interesów. Była to nieprawidłowość korupcjogenna, gdyż mogła powodować

---

<sup>1</sup> j.t. Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.

<sup>2</sup> w sprawie dokumentów, jakich zamawiający może żądać od dostawcy lub wykonawcy w celu potwierdzenia spełniania warunków uprawniających do udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne (Dz.U. Nr 91, poz. 817)

dopuszczenie do udziału w komisji przetargowej osób pozostających w konflikcie interesów (*str. 19 i 20*),

- Starszy Koordynator Programu pan Jan Goździkowski i Radca Ministra pan Leszek Dybiec nierzetelnie rozliczyli realizację umowy na wykonanie dokumentacji przetargowych i projekty adaptacji budynków na potrzeby Centrów. Przedmiot umowy odebrali protokolarnie i Ministerstwo zapłaciło za niego ponad 373 tys. zł jeszcze przed jego wykonaniem. W tym przypadku miał miejsce korupcyjny mechanizm dowolności postępowania (*str. 19*),
- Departament Rybołówstwa Ministerstwa był nieprzygotowany organizacyjnie i merytorycznie do prowadzenia inwestycji budowlanych. W konsekwencji część działań Ministerstwa było nieracjonalnych bądź opieszłych (*str. 20*),
- dokonano odbioru robót adaptacyjnych budynku przeznaczonego na Centrum w Kołobrzegu, mimo występowania usterek i braków istotnych dla prawidłowej eksploatacji tego obiektu (*str. 21*),
- do czasu zakończenia kontroli NIK obiekty przeznaczone na Centra w Kołobrzegu, Darłowie i Helu nie mogły być użytkowane ze względu na brak stosownych pozwoleń (*str. 22*).

5. Spółka „Hamatech” nierzetelnie – bez konsultacji z przyszłymi użytkownikami i bez uwzględnienia uwarunkowań występujących w poszczególnych lokalizacjach – opracowała specyfikację sprzętu przeznaczonego na wyposażenie Centrów. W wyniku niezwyfikowania przez służby Ministerstwa tej specyfikacji, za co odpowiedzialny był Starszy Koordynator Programu pan Jan Goździkowski, w ramach Projektu zakupiono m.in.: sprzęt zbędny ze względu na niekompatybilność z istniejącą infrastrukturą, sprzęt bez koniecznego wyposażenia oraz niedostateczną ilość sprzętu komputerowego (*str. 23*).

6. W wyniku nierzetelnej realizacji procesu przygotowawczego do wykonania prac adaptacyjnych budynków komunalnych przeznaczonych na Centra, wystąpiły opóźnienia w ich wykonaniu i w konsekwencji sprzęt zakupiony na potrzeby Projektu nie mógł być zainstalowany oraz wypróbowany i musiał być składowany poza miejscem przeznaczenia. Urządzenia te utraciły

---

<sup>3</sup> j.t. Dz.U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163 ze zm.

gwarancje producentów jeszcze w 2005 r., a do czasu kontroli większość z nich nie została uruchomiona i sprawdzona (*str. 24 i 25*).

7. Pracownicy Ministerstwa nierzetelnie potwierdzali dokonanie odbiorów zakupionego sprzętu: protokoły odbioru podpisywały osoby niewymienione w protokole, a także osoby nieuprawnione. Potwierdzały one odbiór sprzętu jako zgodnego z kontraktem, kompletnego i sprawdzonego w działaniu, mimo że sprzęt nie był pod tym względem sprawdzany. Potwierdzono też zgodną z kontraktem dostawę sprzętu komputerowego, mimo że dwa dostarczone urządzenia były z nim niezgodne (*str. 24*).

Ustalenia kontroli wskazują na możliwość popełnienia przestępstwa przy opracowaniu specyfikacji potrzebnego sprzętu, w której 20-krotnie zawyżono ceny dwóch urządzeń informatycznych, oraz przy składaniu oferty na dostawę sprzętu informatycznego po tak samo zawyżonych cenach (*str. 25*).

8. Ustalenia kontroli wskazują, że prowadzony przez Fundację „Fundusz Współpracy” nadzór nad realizacją umów z dostawcami był nierzetelny i sprzyjał nieprawidłowościom w odbiorach.

Fundacja akceptowała protokoły przyjęcia sprzętu, mimo że posiadała wiedzę, że były one niekompletne, wypełnione niezgodnie z wymogami kontraktów i podpisane przez niewłaściwe osoby. Na podstawie nieprawidłowych protokołów przyjęcia Fundacja wystawiała Świadczenia Akceptacji Wstępnej i na ich podstawie wypłacała dostawcom drugie raty wynagrodzenia (*str. 26*).

Ponadto, do czasu zakończenia kontroli NIK, chociaż okres gwarancyjny na dostarczony sprzęt skończył się ponad rok wcześniej, Fundacja nie wystawiła Świadczenia Akceptacji Końcowej dla trzech „partii” dostaw, a dla jednej „partii” wystawiła takie Świadczenie, mimo że nie był spełniony warunek konieczny do jego wystawienia. (*str. 26*).

Dla jednej „partii” sprzętu Fundacja wystawiła Świadczenie Akceptacji Końcowej i wypłaciła za nią pełną kwotę ustaloną w umowie, mimo że dostawca nie wywiązał się w pełni ze zobowiązań umownych (*str. 27*).

Fundacja w niewystarczającym stopniu monitorowała prawidłowość dostaw, przeprowadziła tylko jedną wizytę monitorującą (*str. 26*).

9. Ministerstwo nie podjęło skutecznych działań w celu usunięcia wad i usterek sprzętu dostarczonego do Centrum w Ustce (*str. 27*).
10. Dyrektor Departamentu Rybołówstwa w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi pan Grzegorz Łukasiewicz poświadczył nieprawdę przekazując Urzędowi Komitetu Integracji Europejskiej Raport końcowy z realizacji Projektu z dnia 14 października 2005 r., w którym stwierdzono, że pięć Centrów funkcjonuje, gdy do grudnia 2006 r. funkcjonowało tylko Centrum w Ustce. W powyższej sprawie NIK przygotowuje zawiadomienie do prokuratury (*str. 28*).
11. Z ustaleń kontroli u właścicieli i użytkowników adaptowanych budynków wynika, że o ile Centra w Kołobrzegu, Helu i Darłowie nie mogły funkcjonować ze względu na brak stosownych pozwoleń, to Centrum we Władysławowie nie funkcjonowało, gdyż przedsiębiorstwo państwowe PPIUR „Szkuner” nie wywiązało się ze swoich zobowiązań dotyczących uruchomienia Centrum. Ponadto przedsiębiorstwo wykorzystywało część sprzętu zakupionego na potrzeby Centrum niezgodnie z przeznaczeniem (*str. 28*).
12. Procedury odbiorów dostaw i wykonanych prac stosowane w Ministerstwie przy realizacji Projektu mogły sprzyjać zjawiskom korupcyjnym (*str. 19 i 24*).
13. System zarządzania i kontroli przy realizacji Projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej funkcjonował niewłaściwie, co doprowadziło do wystąpienia nieprawidłowości, których następstwem jest niezrealizowanie Projektu (*str. 29*).
14. Nieprawidłowości opisywane w niniejszej informacji, NIK oszacowała na kwotę 5.412,1 tys. zł, na którą złożyły się 3.418,2 tys. zł wydatkowane z naruszeniem prawa, 133,7 tys. zł wydatkowane niegospodarnie i 1.860,2 tys. zł innych nieprawidłowości (*str. 29*).

### **2.3. Wnioski**

Mając na uwadze wyniki kontroli, wskazujące w szczególności na niezrealizowanie celu Projektu, niezbędne jest – w ocenie Najwyższej Izby Kontroli – podjęcie przez Ministra Gospodarki Morskiej<sup>4</sup> działań mających na celu:

1. **Uruchomienie lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb w Kołobrzegu, Darłowie, Helu i Władysławowie.**
2. **Pełne dostosowanie rynku rybnego w Polsce do wymogów unijnych w zakresie przestrzegania standardów jakościowych i higienicznych warunków pracy przy obrocie artykułami rybnymi oraz w zakresie rzetelnej rejestracji obrotu towarowego z zastosowaniem odpowiednich systemów informatycznych.**

---

<sup>4</sup> od dnia 2 marca 2007 r. kieruje działem „rybołówstwo”

### **3. Ważniejsze wyniki kontroli**

#### **3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomiczno - organizacyjnych**

##### **3.1.1. Stan prawny**

System wspólnej organizacji rynku rybnego zgodnie z wymogami Wspólnej Polityki Rybołówstwa regulują następujące akty prawne:

1. rozporządzenie Rady (EWG) nr.2847/93 z dnia 12 października 1993 r. ustanawiające system kontroli mający zastosowanie do wspólnej polityki rybołówstwa<sup>5</sup>, zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr.1965 z 2001 r.<sup>6</sup> Zgodnie z przepisami rozporządzenia każde Państwo Członkowskie ma obowiązek zapewnić, stosownie do zasad wspólnotowych, skuteczność systemu prowadzenia technicznego nadzoru m.in. nad wspólną organizacją rynku rybnego, w tym przy sprzedaży i przechowywaniu ryb.

W myśl art. 9 ust. 1 i 2 z chwilą pierwszej sprzedaży, ośrodki aukcyjne lub inne upoważnione przez Państwo Członkowskie instytucje, odpowiedzialne za wprowadzanie na rynek po raz pierwszy produktów rybołówstwa, których wyładunek miał miejsce w Państwie Członkowskim, mają obowiązek przedłożyć właściwym władzom Państwa Członkowskiego, na terytorium którego nastąpiła pierwsza sprzedaż, kartę sprzedaży, za wiarygodność której odpowiadają.

Art. 14 ust. 2 stanowi, że Państwa Członkowskie mają obowiązek zapewnić, aby wszelkie wyładunki w tym Państwie Członkowskim były rejestrowane. W tym celu Państwa te mogą wymagać, aby wprowadzenie na rynek po raz pierwszy nastąpiło przez sprzedaż w centrum aukcyjnym. Jeśli wyładunki połowów nie zostaną wprowadzone na rynek po raz pierwszy w drodze sprzedaży w centrum aukcyjnym, Państwa Członkowskie zapewnią, aby informacje dotyczące połowów zostały przekazane centrom aukcyjnym lub innym instytucjom upoważnionym przez Państwa Członkowskie.

2. rozporządzenie Rady (WE) nr.104/2000 z dnia 17 grudnia 1999 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury<sup>7</sup> ustanawia

---

<sup>5</sup> D. Urz. WE. L 261 z 1993,

<sup>6</sup> D. Urz. WE L 268 z 2001,

<sup>7</sup> D. Urz. WE L 17 z 2000,

wspólną organizację rynków produktów rybołówstwa, obejmującą system cen i handlu, oraz wspólne reguły konkurencji. Zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia produkty rybołówstwa, tj. produkty pochodzące z połowów na morzu, mogą być oferowane do sprzedaży, sprzedawane lub w inny sposób wprowadzane do obrotu, jeżeli są zgodne ze wspólnymi normami handlowymi, ustanowionymi dla tych produktów. Normy handlowe mogą obejmować m.in. klasyfikację według jakości, wielkości i masy, opakowanie, prezentację oraz etykietowanie. Ryby i skorupiaki mogą być wprowadzone do obrotu wyłącznie wtedy, gdy właściwe oznakowanie lub etykieta wskazują a) handlowe oznaczenie gatunku b) metodę produkcji (np. złowione w morzu) oraz obszar połowu. Te wymagania nie dotyczą niewielkich ilości produktów zbywanych przez rybaków bezpośrednio konsumentom. Rozporządzenie reguluje też prawa i obowiązki rybaków m.in. działających poprzez organizacje producentów, a także zagadnienia związane ze stosowaniem cen przez rybaków.

**3.** rozporządzenie Rady (WE) nr.1543/2000 z dnia 29 czerwca 2000 r. ustanawiające ramy wspólnotowe w zakresie zbierania i zarządzania danymi niezbędnymi do prowadzenia wspólnej polityki rybołówstwa<sup>8</sup> nałożyło na Państwo Członkowskie obowiązek zbierania i zarządzania danymi w zakresie rybołówstwa, m.in. w sposób pozwalający na monitorowanie i kształtowanie cen wyładowywanych ryb.

**4.** rozporządzenie Rady (WE) nr.2371/2002 z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie ochrony i zrównoważonej eksploatacji zasobów rybołówstwa w ramach Wspólnej Polityki Rybołówstwa<sup>9</sup>. Zgodnie z art. 1 ust. 2 g) Wspólna Polityka Rybołówstwa zapewnia spójne środki dotyczące wspólnej organizacji rynku rybnego. Ustala m.in., że:

- w obrocie produktami rybołówstwa produkty te mogą być sprzedawane ze statku rybackiego tylko zarejestrowanym kupującym lub na zarejestrowanych aukcjach,
- kupujący produkty rybołówstwa z pierwszej ręki przedkłada faktury lub karty sprzedaży władzom (w Polsce – okręgowym inspektorom rybołówstwa morskiego). Jeśli sprzedaż ma miejsce na zarejestrowanej aukcji, to obowiązek przedkładania władzom faktur lub kart sprzedaży spoczywa na aukcji,
- przedsiębiorcy odpowiedzialni za sprzedaż są obowiązani udowodnić pochodzenie geograficzne produktów, jeżeli została ustalona minimalna wielkość danego gatunku.

---

<sup>8</sup> D. Urz. WE L 176 z 2000,

<sup>9</sup> D. Urz. UE L 358 z 2002,

Powyższe wymogi nie obowiązują kupującego, który nabywa produkty rybołówstwa do konsumpcji prywatnej (art. 22 ust. 2 i 3).

Obowiązkiem Państwa Członkowskiego jest zapewnienie przestrzegania powyższych wymogów w obrocie produktami rybołówstwa (art. 23 ust. 1). Wykonywanie przez Państwo Członkowskie obowiązków w tym zakresie jest przedmiotem oceny Komisji Europejskiej, na podstawie m.in. wyników inspekcji przeprowadzonych w miejscach pierwszej sprzedaży ryb (art. 27 ust. 1).

W ustawodawstwie krajowym zakres zadań, właściwość organów i tryb postępowania w sprawach:

- wprowadzania na rynek produktów rybnych określa ustawa z 22 stycznia 2004 r. o organizacji rynku rybnego i pomocy finansowej w gospodarce rybnej<sup>10</sup>,
- kontroli i nadzoru nad m.in. obrotem produktami rybołówstwa reguluje ustawa z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie<sup>11</sup>.

Działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych oraz zasady działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach normuje ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane<sup>12</sup>.

### **3.1.2. Uwarunkowania ekonomiczno - organizacyjne**

Projekt PL 01.04.01 „Organizacja rynku rybnego” jest jednym z elementów Narodowego Programu Polska 2001, na finansowanie którego ze środków Unii Europejskiej (UE) Rząd Polski zawarł „Memorandum finansowe” z Komisją Europejską. W Memorandum (po zmianach) przyjęto, że wszelkie kontrakty finansowane przez UE muszą zostać podpisane do dnia 15 lutego 2004 r., a wydatkowanie środków powinno zostać zakończone do dnia 15 grudnia 2004 r. Współfinansowanie projektu przez stronę polską miało być zakończone do 30 kwietnia 2005 r.

W Memorandum ustalono, iż zawieranie kontraktów następuje przy zapewnieniu równych warunków uczestnictwa w przetargach. Określono też warunki, przy spełnieniu których zawarcie kontraktu nie musi być poprzedzone przetargiem nieograniczonym.

---

<sup>10</sup> Dz. U nr 34, poz. 291 ze zm.

<sup>11</sup> Dz. U. nr 62, poz. 574 ze zm.

<sup>12</sup> j.t. Dz. U. z 2003 r. nr 207, poz. 2016 ze zm.

W przypadku każdej operacji wybrana oferta powinna być najkorzystniejsza pod względem ekonomicznym, szczególnie biorąc pod uwagę kwalifikacje i gwarancje zaproponowane przez oferentów, koszt i jakość usług, charakter i warunki wykonania robót i dostaw, koszty ich eksploatacji oraz wartość techniczną.

Jednostką Wdrażającą projekt PL 01.04.01 „Organizacja rynku rybnego” ustanowiono Jednostkę Finansującą-Kontraktującą, tj. Fundację „Fundusz Współpracy” w Warszawie. Fundacja powstała w wyniku ustaleń Porozumienia Ramowego z 31 maja 1990 r., zawartego pomiędzy Komisją Europejską a Rzeczpospolitą Polską, dotyczącego rozszerzenia programu Phare dla Polski od 1990 r.

Na Fundację „Fundusz Współpracy” nałożono odpowiedzialność za przeprowadzanie (w ramach projektu) przetargów, zawieranie umów oraz dokonywanie płatności umownych w imieniu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Ministerstwa), odpowiedzialnego za przygotowanie, zarządzanie i wdrażanie projektu.

Zaangażowane w projekt Ministerstwo miało obowiązek wyznaczyć Starszego Koordynatora Programu (Senior Programme Officer – SPO), który powinien zapewnić odpowiednie i terminowe wykonanie projektu na poziomie technicznym.

W ww. „Memorandum finansowym” ustalono, że projekt PL 01.04.01 „Organizacja rynku rybnego”, ma zapewnić współfinansowanie rozwoju instytucjonalnego i zakupów sprzętu w celu udzielenia pomocy Polsce w utworzeniu organizacji wspólnego rynku w dziedzinie produktów rybołówczych i gospodarki wodnej, w szczególności poprzez pomoc w przygotowaniu planu wdrażania organizacji wspólnego rynku, osiągnięcie konsolidacji struktur administracyjnych i egzekucyjnych, wprowadzenie marketingu i standardów jakościowych, udzielenie pomocy w utworzeniu państwowych ośrodków sprzedaży ryb oraz zapewnienie szkolenia dla organizacji producentów. Przewidziano przy tym, że część projektu dotycząca rozwoju instytucjonalnego będzie wdrażana poprzez współpracę bliźniaczą.

W Projekcie w ramach umacniania struktur instytucjonalnych oraz administracyjno-porządkowych przewidziano:

- tworzenie systemów informacji administracyjnej i raportowania dla celów Wspólnej Organizacji Rynku,
- wzmacnianie zasobów ludzkich w sektorze rybackim, m.in. poprzez podnoszenie poziomu świadomości w zakresie strategii administrowania, inspekcji i służb

kontrolnych,

- zwiększenie możliwości technicznych inspekcji i służb kontrolnych w zakresie zarządzania i nadzorowania przestrzegania standardów rynkowych.

W Projekcie ustalono też m.in., że:

- „- system zbierania danych statystycznych odnośnie Wspólnej Organizacji Rynku produktów rybnych zostanie stworzony i włączony do Centrum Zbierania i Przetwarzania Danych Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa,
- przeszkolony zostanie personel oraz zakupione podstawowe wyposażenie elektroniczne dla pięciu Centrów, trzech Okręgowych Inspektoratów Rybołówstwa Morskiego i Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa,
- utworzone zostaną publiczne lokalne centra sprzedaży ryb, dysponujące niezbędną infrastrukturą portową, w zakresie sprzedaży, transportową i komunikacyjną, które zostaną skomputeryzowane i połączone z siecią komputerową Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa,
- dla utworzenia Centrów skorzysta się z dotychczas istniejących budynków publicznych, których przygotowanie do instalacji wyposażenia wymaganego dla Centrów, zostanie sfinansowane z polskich środków publicznych,
- po wykonaniu niezbędnej adaptacji do Centrów dostarczy się wyposażenie spełniające standardy UE,
- Centrami na cele pierwotnej sprzedaży produktów rybnych będą stanowiące własność publiczną jednostki funkcjonalno-organizacyjne usytuowane na przystaniach dla celów sesyjnej sprzedaży ofertowej, które działać będą na zasadzie „non profit”.”

W fiszy Projektu przyjęto, że odpowiedzialnym za jego wdrażanie będzie Podsekretarz Stanu w Ministerstwie odpowiedzialny za rybołówstwo.

W celu stworzenia warunków systemowych do zarządzania rybołówstwem w ramach Wspólnej Polityki Rybołówstwa, w Ministerstwie został utworzony Departament Rybołówstwa, który wykonywał swoje obowiązki przy pomocy trzech (niezależnych od siebie) Okręgowych Inspektoratów Rybołówstwa Morskiego w Gdyni, Słupsku i w Szczecinie. Do obowiązków Inspektoratów należał nadzór nad przestrzeganiem przepisów prawa w zakresie rybołówstwa morskiego.

## **3.2. Istotne ustalenia kontroli**

### **3.2.1. Potrzeby w zakresie ilości i lokalizacji lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb**

Do realizacji Projektu przystąpiono w celu utworzenia w Polsce organizacji wspólnego rynku w dziedzinie produktów rybołówczych i gospodarki wodnej, co miało zapewnić pełne przestrzeganie standardów jakościowych i higienicznych warunków pracy przy obrocie artykułami rybnymi oraz pełną i rzetelną rejestrację obrotu towarowego.

Do najważniejszych elementów Projektu należało uruchomienie lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb w portach rybackich oraz utworzenie systemu informacji i raportowania danych dotyczących sprzedaży ryb.

Na podstawie analizy liczby kutrów i łodzi rybackich oraz realizowanych przez nie połowów, w przyjętym do realizacji w grudniu 2001 r. Projekcie ustalono, że lokalne centra pierwszej sprzedaży ryb powinny być utworzone w siedmiu polskich portach morskich, tj. Świnoujściu/Dziwnowie, Kołobrzegu, Darłowie, Ustce, Władysławowie, Helu i Gdyni. Centra miały powstać w wyniku wyposażenia dotychczas istniejących budynków publicznych w sprzęt i urządzenia zakupione w ramach Projektu.

W związku z trudnościami ze znalezieniem przez Ministerstwo budynków publicznych na lokalizację Centrów, w kwietniu 2003 r. w Projekcie zmniejszona została ich liczba z planowanych początkowo siedmiu do pięciu. Zrezygnowano z lokalizacji Centrów w Gdyni oraz Świnoujściu/Dziwnowie. W związku z tym zmniejszono środki finansowe UE przeznaczone na realizację Projektu z 3.820 tys. euro do 2.420 tys. euro. Zwiększono przy tym zakres działań do wykonania o prace adaptacyjne budynków przewidzianych na lokalizację Centrów. Finansowanie prac adaptacyjnych miała zapewnić strona Polska.

W wyniku rezygnacji z lokalizacji Świnoujście/Dziwnów, utworzenie Centrów zaplanowano tylko na wybrzeżu wschodnim i środkowym. Nie zapewniło to pełnego przestrzegania standardów jakościowych i higienicznych warunków pracy przy obrocie artykułami rybnymi oraz pełnej i rzetelnej rejestracji obrotu towarowego.

Ministerstwo, mimo to, nie zamierzało jednak podejmować żadnych dalszych inicjatyw dla osiągnięcia celu, którym uzasadniano przystąpienie do realizacji Projektu.

### **3.2.2. Realizacja zadań inwestycyjnych ujętych w Projekcie**

W celu realizacji Projektu Ministerstwo przyjęło, że Centra powstaną w budynkach komunalnych i państwowych, a koszty ich adaptacji pokryje budżet państwa. Ministerstwo w latach 2002–2006 wydatkowało na ww. cel kwotę łączną 7.834,8 tys. zł.

Roboty adaptacyjne prowadzone były przez Ministerstwo w obiektach należących do Lokalnego Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb – Aukcja Rybna Ustka Sp. z o.o. w Ustce, Gminy Hel, Gminy Miejskiej Darłowo, Gminy Miejskiej Kołobrzeg oraz Przedsiębiorstwa Połowów i Usług Rybackich „Szkuner” we Władysławowie.

Z każdym z tych podmiotów Ministerstwo zawarło umowę ustalającą warunki współpracy przy realizacji Centrum. Ministerstwo zobowiązywało się w nich do wykonania prac adaptacyjnych i pokrycia kosztów z tym związanych z własnych środków. Podmioty zobowiązywały się do przeznaczenia nieruchomości na siedzibę Centrum, niedokonywania zmiany przeznaczenia budynku przez okres co najmniej najbliższych pięciu lat oraz zawarcia – niezwłocznie po zakończeniu prac adaptacyjnych i wyposażeniu Centrum – umowy o prowadzenie Centrum z organizacją producentów rybnych, organizacją rybacką lub stowarzyszeniem rybaków.

Wyniki kontroli wskazują, że Ministerstwo realizując adaptacje budynków na potrzeby Centrów działało z naruszeniem obowiązujących przepisów, a także zasad gospodarności.

Na opracowanie dokumentacji przetargowych i projekty adaptacji budynków na potrzeby Centrów Ministerstwo w dniu 31.01.2003 r. zawarło z „Hamatech” Sp. z o.o. umowę na kwotę 373 tys. zł. Spółkę wyłoniono w postępowaniu, które powinno być unieważnione na podstawie art. 27b ust. 1 pkt 1 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych<sup>13</sup>, ponieważ obie złożone oferty nie spełniały wymogów specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ) i jako takie (zgodnie z art. 27a ust. 1 pkt 1) podlegały odrzuceniu, gdyż:

- oferenci nie złożyli wymaganych przez SIWZ oświadczeń, że w przypadku wygrania przetargu wniosą zabezpieczenie należytego wykonania umowy przed jej zawarciem,

---

<sup>13</sup> j.t. Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.

- jeden z oferentów nie załączył wymaganej przez SIWZ informacji z Krajowego Rejestru Skazanych, że urzędujący członkowie władz Spółki nie zostali prawomocnie skazani za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego, przestępstwo przekupstwa albo inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych,
- członkowie Zarządu „Hamatech” Sp. z o.o. nie złożyli pisemnego oświadczenia w sprawie pozostawania w stosunku zależności – wymaganego przepisami art. 22 ust. 5 ww. ustawy.

Ponadto 6 pracowników Ministerstwa, którzy uczestniczyli w postępowaniu lub wykonywali czynności z nim związane, w tym 2 członków komisji przetargowej, nie złożyło oświadczeń dotyczących gwarancji bezstronności wymaganych przepisami art. 20 ww. ustawy.

Nierzetelnie rozliczono realizację przez „Hamatech” Sp. z o.o. ww. umowy na wykonanie dokumentacji przetargowych i projekty adaptacji budynków na potrzeby Centrów. Przedmiot umowy odebrano protokolarnie i zapłacono za niego (373 tys. zł) jeszcze przed jego wykonaniem. Dopiero po wyłonieniu wykonawców robót budowlanych stwierdzono błędy i braki w dokumentacji wykonanej przez Spółkę. Spowodowało to wydłużenie procesu inwestycyjnego oraz zwiększenie kosztów Ministerstwa o 124.650 zł na prace dodatkowe: wizualizację, projekty techniczne i inwentaryzację. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pismem z 29 grudnia 2003 r. zawiadomił prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w art. 271 § 1 kodeksu karnego przez pracowników Ministerstwa dokonujących ww. odbioru prac od Spółki „Hamatech”.

Ministerstwo udzielając zamówień publicznych dotyczących Centrów naruszało obowiązujące w tym zakresie następujące przepisy:

- *wbrew przepisom art. 22 ust. 4 cyt. ustawy o zamówieniach publicznych, w grudniu 2002 r. i w sierpniu 2003 r. w 3 postępowaniach o szacunkowej wartości powyżej 30.000 euro każde, tj. na wykonanie dokumentacji przetargowych i projekty budynków na potrzeby Centrów oraz na adaptacje budynków w Darłowie i Helu, nie żądano od oferentów żadnego z dokumentów wymienionych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 czerwca 2002 r.<sup>14</sup>, potwierdzających spełnienie warunków, określonych w art. 22 ust. 2 pkt 3 i 4 tej ustawy, dotyczących*

---

<sup>14</sup> w sprawie dokumentów, jakich zamawiający może żądać od dostawcy lub wykonawcy w celu potwierdzenia spełniania warunków uprawniających do udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne (Dz.U. Nr 91, poz. 817)

wiedzy, potencjałów i sytuacji finansowej oferenta. Poprzestano jedynie na oświadczeniach złożonych przez oferentów, natomiast z dokumentów złożonych przez firmę „Hamatech” – Spółkę wybraną w postępowaniu na wyłonienie wykonawcy dokumentacji przetargowych i projektów budowlanych na potrzeby Centrów – wynikało, że Spółka ta została zarejestrowana niecałe 3 miesiące przed rozpoczęciem postępowania i do 13.12.2002 r. (17 dni przed złożeniem ostatecznej oferty) nie zatrudniła żadnego pracownika. Nie dysponując pracownikami zdolnymi do wykonania zamówienia Spółka nie spełniała warunku określonego w art. 22 ust. 2 pkt 3 tej ustawy i na podstawie przepisów art. 19 ust. 1 pkt 7 winna być wykluczona z ubiegania się o zamówienie. W wyniku rozstrzygnięcia powyższych trzech postępowań zawarto 3 umowy na łączną kwotę 2.912 tys. zł,

- w ww. postępowaniu na adaptację budynku w Helu 2 członków komisji przetargowej, nie złożyło oświadczeń dotyczących gwarancji bezstronności wymaganych przepisami art. 20 ww. ustawy,
- z naruszeniem trybu postępowania określonego w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych<sup>15</sup> przeprowadzono postępowania o zamówienie publiczne na wykonanie robót dodatkowych przy adaptacji budynku w Darłowie (w grudniu 2004 r.) oraz na wykonanie robót dodatkowych przy adaptacji budynku w Helu (w sierpniu 2004 r.). Zastosowano niezasadnie tryb zamówienia z wolnej ręki powołując się na przepis art. 67 ust. 1 pkt 5 ustawy, który nie powinien być w tym przypadku zastosowany, ponieważ konieczność wykonania robót zamówionych dodatkowo można było wcześniej przewidzieć. Nie zlecono ich w ramach zamówienia podstawowego w wyniku błędów w dokumentacji projektowej. Nie uwzględniła ona konieczności wykonania robót (zleconych jako dodatkowe):
  - a) niezbędnych do uruchomienia urządzeń, które od początku zamierzenia, tj. jeszcze przed podjęciem decyzji o adaptacji budynku, planowano zainstalować w obu budynkach Centrów,
  - b) w celu dostosowania projektu wykonawczego do warunków technicznych panujących w obiekcie przed rozpoczęciem adaptacji w zakresie spełnienia wymagań przepisów weterynaryjnych.W wyniku rozstrzygnięcia tych dwóch postępowań zawarto umowy na kwoty odpowiednio 285 tys. zł i 221 tys. zł.

Błędy w ww. dokumentacji projektowej nie zostały odpowiednio wcześniej zauważone, ponieważ służby Ministerstwa nie egzekwowały od projektanta uzyskania uzgodnień branżowych oraz odebrały dokumentację projektową przed jej kompletnym wykonaniem.

Departament Rybołówstwa realizujący adaptacje budynków na potrzeby Centrów był nieprzygotowany organizacyjnie i merytorycznie do prowadzenia inwestycji budowlanych. W Departamencie nie było pracownika o odpowiednich kwalifikacjach do prowadzenia inwestycji. Dopiero z dniem 1.09.2004 r. Ministerstwo zatrudniło inżyniera budownictwa

---

<sup>15</sup> j.t. Dz.U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163

do sprawowania nadzoru nad realizacją umów na wykonanie robót budowlano-montażowych w adaptowanych budynkach.

Część działań urzędników Ministerstwa była niegospodarna przez ich nieracjonalność i opieszałość. Spowodowało to niezakończenie adaptacji budynków w terminie ustalonym z Komisją Europejską, do którego przewidziano finansowanie Projektu, tj. do 15 grudnia 2004 r. (zmienionego następnie na 30 kwietnia 2005 r.).  
Przykładowo:

- *Ministerstwo już w październiku 2003 r. zawarło 4 umowy na wykonanie adaptacji budynków z terminem zakończenia w marcu 2004 r., ale prawo do dysponowania tymi budynkami na cele budowlane uzyskało dopiero w grudniu 2003 r. i w styczniu 2004 r., a pierwsze pozwolenia na budowę dopiero w czerwcu 2004 r.,*
- *dopiero w październiku 2004 r. Ministerstwo dokonało zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych polegających na adaptacji budynku na potrzeby Centrum w Kołobrzegu, mimo że prezydent Miasta Kołobrzeg już w marcu 2004 r. upoważnił Ministerstwo do dysponowania tym budynkiem na cele budowlane, a decyzję o warunkach zabudowy wydał już w listopadzie 2003 r. Po kolejnych siedmiu miesiącach, które urzędnikom Ministerstwa potrzebne były na ustalenie, że zakres prac adaptacyjnych musi być znacznie szerszy, w maju 2005 r. wystąpiono o pozwolenie na budowę, a później jeszcze o jego zmianę – w kwietniu 2006 r.*

Działaniem niegospodarnym było zmniejszenie we wrześniu 2004 r. umownego zakresu prac przy adaptacji budynku Centrum w Helu o wykonanie elewacji. Zmniejszono przy tym wynagrodzenie wykonawcy o 58.045,10 zł netto. Trzy miesiące później, w grudniu 2004 r., kolejnym zamówieniem zlecono wykonanie tej elewacji temu samemu wykonawcy, ale już za wyższą kwotę, tj. 65.460,94 zł netto. Różnica brutto wyniosła 9.047,32 zł.

Ministerstwo w niedostatecznym stopniu sprawowało nadzór nad zaadaptowanym i nieeksploatowanym obiektem przeznaczonym na Centrum w Helu. W rezultacie, w lutym 2006 r., w nieogrzewanym pomieszczeniu kotłowni doszło do awarii, której przyczyną było zamarznięcie wody w instalacji wodociągowej. Zniszczeniu uległa część zaworów i kolektorów nowej instalacji. Do czasu zakończenia kontroli NIK Ministerstwo nie usunęło skutków awarii.

Przedstawiciele Ministerstwa w czerwcu 2005 r. w sposób nierzetelny odebrali roboty adaptacyjne budynku przeznaczonego na Centrum w Kołobrzegu. Odbierający nie stwierdzili żadnych usterek, tymczasem przegląd prac adaptacyjnych wykonany w sierpniu 2005 r. na zlecenie Kołobrzesckiej Grupy Producentów Ryb Spółkę z o.o. w Kołobrzegu, wykazał szereg usterek i braków istotnych dla prawidłowej eksploatacji tego obiektu.

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Kołobrzeg ds. Lokalnego Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb pisemnie poinformował NIK, że już po zakończeniu kontroli NIK doszło do pęknięć murów adaptowanego budynku w Kołobrzegu w miejscach łączenia z nową przybudówką. Wyszło na jaw, że przybudówka, w której zlokalizowano chłodnię, została zbudowana bez fundamentów, co jest rażącym naruszeniem sztuki budowlanej.

Zakres robót zleconych przez Ministerstwo nie był wystarczający do uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektów w Darłowie i Helu. Nie zlecono wykonania utwardzenia terenu wokół tych budynków, przy czym w przypadku Darłowa Ministerstwo nie zleciło nawet wykonania dokumentacji na ww. zakres robót. W Helu nie wykonano tych robót ze względu na wykorzystanie wszystkich środków finansowych przeznaczonych na realizację Projektu. Roboty adaptacyjne zostały odebrane w I połowie 2005 r., a do listopada 2006 r., mimo upływu półtora roku, Ministerstwo nie zapewniło środków finansowych na wykonanie robót niezbędnych do uzyskania ww. pozwoleń.

Do czasu zakończenia kontroli NIK Ministerstwo nie uzyskało od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kołobrzegu pozwolenia na użytkowanie budynku Centrum w Kołobrzegu. W świetle prawa budowlanego brak ww. pozwolenia uniemożliwił rozpoczęcie eksploatacji Centrum w Kołobrzegu.

Do czasu zakończenia kontroli NIK Ministerstwo przekazało protokolarnie trzem jednostkom „adaptacje budynków”<sup>16</sup>. W przypadku Przedsiębiorstwa Połowów i Usług Rybackich „Szkuner” we Władysławowie, przekazania „adaptacji budynku” o wartości 1.419.506,91 zł dokonano w oparciu o art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych<sup>17</sup>. Natomiast wykonanie przez Ministerstwo adaptacji budynków należących do Gminy Miejskiej Darłowo oraz Lokalnego Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb - Aukcja Rybna Ustka Sp. z o.o. w Ustce, za kwoty odpowiednio 1.817.359,11 zł i 42.809,80 zł, a następnie przekazanie ich na własność właścicielom tych budynków było działaniem nielegalnym, nie kwalifikującym się do żadnej z dopuszczalnych form wykorzystania środków budżetu państwa<sup>18</sup>.

---

<sup>16</sup> Sformułowanie z Protokołów, którymi Ministerstwo przekazało właścicielom budynków na własność wykonane przez siebie prace adaptacyjne. Określone w tych protokołach wartości przekazanych adaptacji zostały zdjęte z ewidencji środków trwałych Ministerstwa.

<sup>17</sup> Dz. U. z 1992 r. Nr 6, poz. 27 ze zm.

<sup>18</sup> art. 106 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.), ani żaden inny przepis w obowiązującym wówczas stanie prawnym.

### 3.2.3. Zakup urządzeń i wyposażenia w ramach Projektu

Zakup urządzeń i wyposażenia dla potrzeb Centrów oraz administracji rybołówstwa morskiego był najistotniejszym elementem Projektu finansowanym ze środków UE. W konsekwencji zmniejszenia liczby Centrów zmianie uległy również środki finansowe UE przeznaczone na realizację Projektu. Pierwotną kwotę 3.820 tys. euro zmniejszono do 2.420 tys. euro, z których wykorzystano 2.271 tys. euro, z tego na urządzenia i wyposażenie 1.601 tys. euro.

Ze środków UE przeznaczonych na finansowanie Projektu nie wykorzystano 149 tys. euro. Doszło do tego m.in. w wyniku dopuszczenia przez Ministerstwo do zawarcia umowy na zakup sprzętu komputerowego w ilościach i rodzajach niezgodnych z Projektem. Dla Centrów zamiast po 3 zamówiono po 1 stacji roboczej, dla Okręgowych Inspektoratów Rybołówstwa Morskiego nie zamówiono w ogóle stacji roboczych i laptopów, mimo że w Projekcie ustalono potrzeby w tym zakresie łącznie na 3 stacje robocze i 4 laptopy, a dla Departamentu Rybołówstwa zamiast 2 stacji roboczych zamówiono 1.

Zakup nieodpowiedniej ilości sprzętu i urządzeń był spowodowany m.in. brakiem weryfikacji przez Ministerstwo – opracowanej przez Spółkę „Hamatech” w ramach ww. umowy z dnia 31 stycznia 2003 r. – specyfikacji urządzeń i wyposażenia planowanych do zakupu w ramach Projektu, która określała ich ilości, parametry i ceny.

Ustalenia kontroli wskazują, że Spółka „Hamatech” określając parametry urządzeń oraz sprzętu nie przeprowadziła rzetelnego rozpoznania potrzeb i wymogów, o opinie nie pytano przyszłych użytkowników. Doprowadziło to m.in. do:

- zakupu za 36.380 euro dwóch komór chłodniczych 0°C o pow. do 58 m<sup>2</sup> dla Lokalnego Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb – Aukcja Rybna Ustka Sp. z o.o. w Ustce, niepotrzebnych Spółce, ponieważ dysponowała ona halą chłodzoną o pow. ok. 1.700 m<sup>2</sup> i komorą chłodniczą 0°C o pow. 56 m<sup>2</sup>,
- zakupu za 2.689 euro dla Lokalnego Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb – Aukcja Rybna Ustka Sp. z o.o. w Ustce oraz Przedsiębiorstwa Połowów i Usług Rybackich „Szkuner” we Władysławowie bezużytecznych aparatów telefonicznych, ponieważ przeznaczonych wyłącznie do współpracy z centralą Alcatel, a obie firmy nie posiadają takiej centrali,

- zakupu za 387.750 euro wózków widłowych bez świateł i sygnału cofania koniecznych do pracy w nocy (najczęstsza pora rozładunku ryby z kutrów) oraz bez hydraulicznej regulacji rozstawu i obrotu wideł – usprawniającego pracę wózka,
- zakupu za 34.240 euro dla Lokalnego Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb – Aukcja Rybna Ustka Sp. z o.o. w Ustce myjni skrzyń w wersji parowej bez wytwornicy pary, nieprzydatnej wobec braku pary technologicznej w Spółce.

Ww. komory chłodnicze zainstalowano jako dodatkowe w innych Centrach, a myjnię skrzyń przerobiono na zasilanie elektryczne.

W opracowanej specyfikacji Spółka „Hamatech” nie określiła w ogóle mocy wyciągarek, które miały być zainstalowane na samochodach terenowych przeznaczonych dla Okręgowych Inspektoratów Rybołówstwa Morskiego. W efekcie wyciągarki zamontowane przez dostawcę miały zbyt małą siłę uciągu. Nie stanowiło to jednak naruszenia warunków umowy, gdyż wymagano w niej jedynie, by wyciągarka była elektryczna.

Zgodnie z Memorandum finansowym z 2001 r. płatności ze środków UE za urządzenia i wyposażenie musiały być zrealizowane do 15.12.2004 r. Dostawy sprzętu (poza informatycznym) realizowane były w 2004 r. w sposób nieskoordynowany przez Ministerstwo, bezpośrednio przez dostawców do miejsc przeznaczenia, w tym do nieistniejących jeszcze Centrów w Kołobrzegu, Helu i Darłowie. Tylko zaangażowanie władz ww. gmin spowodowało, że dostawy były przyjmowane na przechowanie. W związku z opóźnieniami prac adaptacyjnych budynków sprzęt zakupiony do Centrów był składowany poza miejscem przeznaczenia.

Pracownicy Ministerstwa nierzetelnie potwierdzali dokonanie odbiorów zakupionego sprzętu. Na 29 protokołów odbioru w 17 przypadkach odbiór urządzeń i wyposażenia, jako zgodnych z kontraktem, kompletnych i sprawdzonych w działaniu potwierdzony był przez osobę (pracownika Ministerstwa), która w protokole odbioru nie była nawet wymieniona jako biorąca udział w odbiorze. Spośród ww. 17 protokołów 6 dotyczyło odbiorów sprzętu przeznaczonego do Centrów w Kołobrzegu, Helu i Darłowie. Ustalenia kontroli wskazują, że urządzenia przeznaczone do ww. Centrów przy dostawie nie były odebrane i sprawdzone pod względem zgodności z zamówieniem oraz sprawności działania. Dokonano jedynie weryfikacji ilościowej, tj. porównania dokumentów przewozowych z dostarczoną przesyłką, a w Kołobrzegu dostawy przyjęto

i przechowywano jako depozyt, nawet bez rozpakowywania opakowań i potwierdzenia zawartości. Dostarczone urządzenia jeszcze w 2005 r. utraciły gwarancje producentów, a do czasu kontroli – poza myjnią tunelową w Kołobrzegu – nie zostały uruchomione i sprawdzone.

Protokoły odbiorów podpisywały też osoby niemające do tego upoważnień, m.in. miało to miejsce w przypadku przyjęcia sprzętu komputerowego. Osoba nieuprawniona potwierdziła odbiór sprzętu komputerowego zgodnego z kontraktem, mimo że 2 z dostarczonych urządzeń, tj. macierz dyskowa i kontroler macierzy – za łączną kwotę ok. 400 tys. zł, były inne niż określał to kontrakt.

Ekspertyza zlecona przez Ministerstwo w 2005 r. w celu ustalenia przydatności dwóch ww. urządzeń (macierzy dyskowej i kontrolera macierzy) wykazała, że dokonana zamiana urządzeń nie wpłynie niekorzystnie na funkcjonowanie systemu. Pokazała jednak, że ceny rynkowe urządzeń dostarczonych są wprawdzie podobne do cen rynkowych urządzeń określonych w kontrakcie, lecz cena kontraktowa jest wyższa od ceny rynkowej ok. 20 razy.

W kontrakcie ceny macierzy dyskowej i kontrolera macierzy ustalone zostały zgodnie z ofertą Spółki „ChS Computers” (jedynej złożonej) odpowiednio na 34.950 euro netto i na 59.500 euro netto i były zbliżone do cen w kosztorysie szacunkowym sporządzonym przez Spółkę „Hamatech” – odpowiednio 35.000 euro netto i 59.000 euro netto.

Określenie przez Spółkę „Hamatech” w kosztorysie szacunkowym ceny obu ww. urządzeń na poziomie ok. 20 razy wyższym od ceny rynkowej świadczy o nierzetelności tej wyceny, a określenie cen tych urządzeń w ofercie firmy „ChS Computers” na tym samym poziomie, co w kosztorysie szacunkowym, wskazuje, że firma ta mogła znać kosztorys szacunkowy. Pismem z dnia 27.04.2006 r. Ministerstwo poinformowało Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego o zamianie urządzeń oraz wynikach ekspertyzy i wniosło o rozszerzenie prowadzonego już śledztwa dotyczącego Projektu PL 01.04.01 o powyższe zagadnienie.

Wskazane przypadki niewłaściwego odbioru prac wykonanych przez Spółkę „Hamatech” oraz dostaw sprzętu i wyposażenia świadczą, że procedury odbiorów stosowane w Ministerstwie przy realizacji Projektu mogły sprzyjać zjawiskom korupcyjnym.

Nieprawidłowościom w odbiorach sprzyjał nierzetelny nadzór Fundacji „Fundusz Współpracy” nad realizacją umów z dostawcami. Fundacja, do obowiązków której należało weryfikowanie protokołów przyjęcia sprzętu, akceptowała je bez względu na występujące w nich nieprawidłowości oraz braki i wady dostarczonego sprzętu.

Fundacja wystawiała Świadczenia Akceptacji Wstępnej, mimo że nie były spełnione warunki do ich wystawienia ustalone w umowach z dostawcami. Świadczenia te stanowiły podstawę wypłacenia dostawcom drugiej raty wynagrodzenia (30 % ceny). Na przykład:

- w dniu 21.10.2004 r. wystawiono Świadczenie Akceptacji Wstępnej dostawy „partii 1”, tj. 6. samochodów terenowych dla okręgowych inspektoratów rybołówstwa morskiego, o łącznej wartości 146.400 euro, mimo zgłaszanych przez odbiorców zastrzeżeń, co do jakości i kompletności dostaw: brak wyciągarek, haków holowniczych i nalepek z flagą UE, a polisy ubezpieczeniowe AC samochodów wykupione były na wartość zaniżoną o ok. 50 %,
- w dniu 14.09.2004 r. wystawiono Świadczenie Akceptacji Wstępnej dostawy „partii 4”, tj. wyposażenia laboratoryjnego, o łącznej wartości 176.290 euro, mimo że żaden z 5 protokołów przyjęcia wyposażenia dostarczonego w ramach „partii 4” do lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb nie był podpisany przez osobę w nim wskazaną, a osoba, która podpisała te protokoły nie była upoważniona do odbiorów przez SPO,
- w dniu 22.09.2004 r. wystawiono Świadczenie Akceptacji Wstępnej dostawy „partii 5”, tj. urządzeń i wyposażenia przeznaczonych dla lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb i okręgowych inspektoratów rybołówstwa morskiego, o łącznej wartości 31.604,30 euro, mimo że żaden z protokołów przyjęcia dotyczący „partii 5” nie był podpisany przez osobę w nim wskazaną, a ponadto protokoły te nie zawierały szeregu danych wymaganych zgodnie z załącznikiem nr 6 do umowy, w tym dat sporządzenia, informacji czy została załączona dokumentacja techniczna, instrukcja obsługi, świadectwo jakości, czy towar posiadał nalepki z flagą UE, a w 2 (z 8) protokołach przyjęcia nie zawarto wymaganych informacji dotyczących: kompletności dostawy, kontroli jakościowej, sprawdzenia działania urządzeń i końcowego wyniku przyjęcia,
- w dniu 14.10.2004 r. wystawiono Świadczenie Akceptacji Wstępnej dostawy „partii 6”, tj. sprzętu informatycznego, o łącznej wartości 114.235 euro, mimo że protokół przyjęcia sprzętu dostarczonego w ramach „partii 6” nie był podpisany przez osobę w nim wskazaną, a osoba, która podpisała te protokoły nie była upoważniona do odbiorów przez SPO.

Ponadto przez prawie rok, do czasu zakończenia kontroli NIK, Fundacja nie wystawiła Świadczeń Akceptacji Końcowej dla trzech dostarczonych „partii” (2, 3, i 4), tłumacząc to brakiem protokołów odbiorów końcowych mających stanowić podstawę do ich wystawienia. Fundacja nie wykorzystwała w tym przypadku zapisów umów z dostawcami i beneficjentem o przysługującym jej prawie do prowadzenia wizyt monitorujących. Wobec braku protokołów odbiorów końcowych wizyty monitorujące

pozwołyby na uzyskanie pełnej informacji o przebiegu wykonania umów i mogłyby, w zależności od ustaleń, stanowić podstawę do wystawienia Świadectw Akceptacji Końcowej.

W przypadku dostawy „partii 5” Fundacja wystawiła Świadectwo Akceptacji Końcowej, mimo że nie był spełniony warunek konieczny do jego wystawienia, tj. Fundacja nie otrzymała protokołów odbiorów końcowych. Fundacja nie przeprowadziła też wizyt monitorujących, które potwierdziłyby, że urządzenia i wyposażenie dostarczone w ramach „partii 5” były całkowicie sprawne i odpowiadały specyfikacjom technicznym.

Niewłaściwe wywiązywanie się z obowiązków przez Fundację „Fundusz Współpracy” oraz pracowników Ministerstwa doprowadziło do akceptowania dostaw i opłacenia ich w pełnej kwocie, również w przypadku, gdy dostawca nie wywiązał się w pełni ze zobowiązań umownych. Dotyczyło to dostaw 6. samochodów terenowych przeznaczonych dla Okręgowych Inspektoratów Rybołówstwa Morskiego, które dostarczono ubezpieczone na wartość zaniżoną o połowę i wyposażone niezgodnie z kontraktem. Wyposażenie uzupełniono dopiero po 6 miesiącach, a ubezpieczenie nie zostało zmienione do końca okresu ubezpieczeniowego.

Do czasu zakończenia kontroli NIK Ministerstwo nie podjęło skutecznych działań w związku z uwagami zgłoszonymi jeszcze w 2004 r. przez Lokalne Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb – Aukcja Rybna Ustka Sp. z o.o. w Ustce, dotyczącymi wad i usterek dostarczonego sprzętu. Uwagi te dotyczyły m.in.:

- *niewłaściwych kół w wózkach widłowych (zastosowano koła gumowe pełne, niepraktyczne na mokrym i pochyłym podłożu, na jakim muszą pracować w Centrach),*
- *niewłaściwej jakości skrzynek na ryby pod względem wytrzymałości i wykonania (brak wzmocnień, wykonane z materiału łamliwego w niskich temperaturach),*
- *nie posiadania przez dostarczone urządzenia i wyposażenie trwale zamocowanych identyfikatorów z logo UE i numerem programu Phare (zastosowano laminowane lub papierowe nalepki, które pod wpływem wilgoci odklejają się, przez co nie spełniają swojej funkcji).*

Brak identyfikatorów UE na sprzęcie zakupionym z udziałem środków UE jest wystarczającym powodem do skutecznego żądania przez Komisję Europejską zwrotu całości środków wyłożonych na Projekt przez UE.

### **3.2.4. Funkcjonowanie lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb**

W Raporcie końcowym z realizacji Projektu z 14 października 2005 r. przekazanym przez dyrektora Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa do Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej zapisano niezgodnie ze stanem faktycznym, że zrealizowano wszystkie elementy projektu, w tym, że Centra w 5 polskich portach są odpowiednio wyposażone i funkcjonują.

Tymczasem do listopada 2006 r. funkcjonowało tylko Centrum w Ustce, przy czym nie zainstalowano w nim jeszcze – zakupionego w ramach Projektu – sprzętu komputerowego i oprogramowania do rejestracji i raportowania pierwszej sprzedaży ryb. Spółka, gwarantując rybakom cenę minimalną za rybę dostarczoną przez nich do Centrum, sprzedawała ją na wolnym rynku w ich imieniu. Stosując zasadę „non-profit” Spółka przekazywała rybakom całą należność za sprzedaną rybę, obciążając ich i kupujących jedynie umowną prowizją skalkulowaną na pokrycie kosztów obsługi. Zapis o obowiązywaniu ww. zasady wprowadzono do umowy Spółki.

Od marca 2005 r., należący do Przedsiębiorstwa Połowów i Usług Rybackich „Szkuner”, budynek po adaptacji sfinansowanej przez Ministerstwo nakładem ponad 1,4 mln zł może być użytkowany, gdyż na zgłoszenie o zamiarze rozpoczęcia użytkowania Pomorski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego w Gdańsku nie wniósł sprzeciwu. Ministerstwo przekazało Przedsiębiorstwu w listopadzie 2005 r. protokolarnie „adaptację budynku”, a w kwietniu 2006 r. umową cesji gwarancję wykonawcy adaptacji. Jednak do czasu zakończenia w listopadzie 2006 r. kontroli NIK, Przedsiębiorstwo nie wywiązało się ze zobowiązań (przyjętych w umowie zawartej z Ministerstwem) dotyczących utworzenia w tym budynku lokalnego centrum pierwszej sprzedaży ryb i przekazania go organizacji producentów rybnych.

Część urządzeń oraz wyposażenia przejętych przez PPIUR „Szkuner” na potrzeby lokalnego centrum pierwszej sprzedaży ryb, tj. wózki widłowe, myjnia tunelowa oraz skrzynki na ryby, była wykorzystywana przez przedsiębiorstwo do prowadzenia własnej komercyjnej działalności. Było to niezgodne z przeznaczeniem i sposobem określonym w Projekcie, według którego sprzęt miał stanowić wyposażenie Centrum i miał być przez nie wykorzystywany z zachowaniem zasady nie przynoszenia dochodu (non-profit).

Do czasu zakończenia kontroli NIK, tj. do grudnia 2006 r., nie uzyskano pozwoleń na użytkowanie obiektów Centrów w Darłowie, Helu i Kołobrzegu.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli przedstawione nieprawidłowości w procesie inwestycyjnym miały miejsce, ponieważ kierownictwo Ministerstwa przez dwa pierwsze lata nie zapewniło odpowiednio wyspecjalizowanej kadry do realizacji Projektu w zakresie inwestycji budowlanych (adaptacji budynków). Nieprawidłowości w zakresie odbiorów zleconych robót oraz zakupionych urządzeń i wyposażenia były spowodowane niewłaściwym wywiązywaniem się ze swoich obowiązków przez dwóch pierwszych koordynatorów Projektu (SPO) oraz niedostatecznym nadzorem sprawowanym nad nimi przez podsekretarza stanu odpowiedzialnego za rybołówstwo. Niedostateczny był również nadzór Dyrektora Generalnego nad przebiegiem procedur zamówień publicznych.

### **3.2.5. Efekty finansowe kontroli**

Nieprawidłowości opisywane w niniejszej informacji, NIK oszacowała na kwotę 5.412,1 tys. zł, a ich wyszczególnienie zamieszczono w poniższym zestawieniu:

<u>kwota w tys. zł</u>	<u>rodzaj nieprawidłowości</u>	<u>str.</u>
3.418,2	kwoty wydatkowane z naruszeniem prawa	19 - 20
133,7	kwoty wydatkowane niegospodarnie	19 i 21
1.860,2	inne nieprawidłowości w wymiarze finansowym	22

## **4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli**

### **4.1. Przygotowanie kontroli**

Typując jednostki do kontroli przyjęto założenie, że u beneficjenta (w Ministerstwie) i w jednostce finansująco-kontraktującej kontrola obejmie dokumentację dotyczącą realizacji Projektu, natomiast osiągnięte w jej wyniku efekty, tj. stworzone lokalne centra pierwszej sprzedaży ryb, oraz zasady ich funkcjonowanie zweryfikowane zostaną przez kontrole przeprowadzone w podmiotach zarządzających Centrami.

Ponieważ nie wszystkie Centra powstały, przyjęto, że w takich przypadkach kontrole przeprowadzone będą u właściciela obiektu przeznaczzonego na Centrum.

### **4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli**

Wszystkie protokoły kontroli zostały podpisane przez kierowników kontrolowanych jednostek bez zastrzeżeń.

W związku z ustaleniami kontroli, NIK skierowała do kierowników skontrolowanych jednostek wystąpienia pokontrolne zawierające uwagi i wnioski zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Wystąpienie skierowane do trzech jednostek nie zawierały wniosków pokontrolnych. Wnioski skierowane do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczyły:

- pełnego dostosowania rynku rybnego w Polsce do wymogów unijnych w zakresie przestrzegania standardów jakościowych i higienicznych warunków pracy przy obrocie artykułami rybnymi oraz w zakresie rzetelnej rejestracji obrotu towarowego,
- doprowadzenia do jak najszybszego rozpoczęcia eksploatacji lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb w Kołobrzegu, Helu, Darłowie i Władysławowie,
- spowodowania zaniechania wykorzystywania sprzętu niezgodnie z przeznaczeniem i z naruszaniem zasad ustalonych w Fiszce Projektowej,

- wyegzekwowania od dostawcy sprzętu informatycznego dostawy urządzeń zgodnych z kontraktem,
- stosowania właściwych trybów i obowiązujących zasad przy udzielaniu zamówień publicznych.

Wnioski skierowane do Zarządu Fundacji „Fundusz Współpracy” dotyczyły:

- przeniesienia na rzecz Ministerstwa własności towarów i usług zakupionych w ramach realizacji Projektu,
- doprowadzenia do zgodności sprzętu informatycznego ustalonego w umowie z dostawcą („partia 6”) i sprzętu dostarczonego w ramach tej umowy,
- wystawiania świadectw akceptacji tylko po spełnieniu wszystkich wymogów ustalonych w umowie, w tym po otrzymaniu prawidłowo wypełnionych protokołów odbiorów.

Do Kołobrzeskiej Grupy Producentów Ryb Spółka z o.o. zarządzającej Centrum w Kołobrzegu, skierowano wniosek o podjęcie działań, we współpracy z Gminą Miejską Kołobrzeg oraz Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, mających na celu jak najszybsze uruchomienie Centrum.

Wnioski skierowane do Przedsiębiorstwa Połowów i Usług Rybackich „Szkuner” dotyczyły:

- bezzwłocznego usunięcia występujących jeszcze usterek technicznych obiektu,
- utworzenia i uruchomienia Centrum wg ustaleń i zasad wynikających z umowy zawartej z Ministerstwem w grudniu 2003 r.
- zaprzestania wykorzystywania sprzętu otrzymanego na potrzeby Centrum poza nim i w celach zarobkowych.

Zarząd Fundacji „Fundusz Współpracy” zgłosił zastrzeżenia do negatywnej oceny nadzoru sprawowanego przez Fundację. Zastrzeżenia zostały oddalone.

Dyrektor PPIUR „Szkuner” złożyła zastrzeżenia do negatywnej oceny działań Przedsiębiorstwa związanych z tworzeniem Centrum we Władysławowie i dwóch wniosków pokontrolnych dotyczących usunięcia usterek technicznych oraz zaprzestania wykorzystywania sprzętu niezgodnie z przeznaczeniem. Zastrzeżenia zostały częściowo uwzględnione. Zmieniono ocenę działań Przedsiębiorstwa na pozytywną z

nieprawidłowościami i wykreślono wniosek dotyczący bezzwłocznego usunięcia występujących jeszcze usterek technicznych obiektu. W pozostałej części zastrzeżenia oddalono.

Pozostali kierownicy jednostek kontrolowanych nie skorzystali z prawa zgłoszenia zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych.

Z analizy nadesłanych odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne wynika, że spośród 14 wniosków pokontrolnych wszystkie były w trakcie realizacji.

W toku wykonywania czynności kontrolnych w Ministerstwie ujawniono, że:

- z naruszeniem prawa, tj. niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, udzielono pięciu zamówień publicznych na łączną kwotę 3.418 tys. zł. W trzech z tych przypadków nastąpiło przedawnienie karalności (na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych<sup>19</sup>), ponieważ upłynęło ponad trzy lata od czasu naruszenia dyscypliny finansów publicznych. Zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych skierowano wobec jednej osoby odpowiedzialnej za udzielenie dwóch pozostałych zamówień.
- Dyrektor Departamentu Rybołówstwa pan Grzegorz Łukasiewicz poświadczył nieprawdę przekazując Urzędowi Komitetu Integracji Europejskiej Raport końcowy z realizacji Projektu z dnia 14 października 2005 r., w którym stwierdzono, że pięć Centrów funkcjonuje, gdy do grudnia 2006 r. funkcjonowało tylko Centrum w Ustce. W powyższej sprawie NIK przygotowuje zawiadomienie do prokuratury.

---

<sup>19</sup> Dz.U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

## **5. Załączniki**

### **1. Wykaz skontrolowanych jednostek**

1. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
2. Fundacja „Fundusz Współpracy” w Warszawie
3. Kołobrzeska Grupa Producentów Rybnych Sp. z o.o. w Kołobrzegu
4. Lokalne Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb – Aukcja Rybna Ustka Sp. z o.o. w Ustce
5. Przedsiębiorstwo Połowów i Usług Rybackich „Szkuner” we Władysławowie
6. Burmistrz Miasta Hel
7. Burmistrz Miasta Darłowo

Wszystkie kontrole przeprowadziła Delegatura NIK w Szczecinie.

## **2. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność**

**W okresie objętym kontrolą funkcję kierowników kontrolowanych jednostek pełnili:**

**a). Ministra właściwego do spraw Rolnictwa i Rozwoju Wsi:**

- Jarosław Kalinowski (od 19.10.2001 r. do 3.03.2003 r.);
- Adam Tański (od 3.03.2003 r. do 2.07.2003 r.);
- Wojciech Olejniczak (od 2.07.2003 r. do 31.05.2005 r.);
- Jerzy Pilarczyk (od 31.05.2005 r. do 31.10.2005 r.);
- Krzysztof Jurgiel (od 31.10.2005 r. do 5.05.2006 r.);
- Andrzej Lepper (od 6.05.2006 r. do 22.09.2006 r.);
- Andrzej Lepper (od 16.10.2006 r. – nadal)

**b). Prezesa Fundacji „Fundusz Współpracy” w Warszawie:**

- Mateusz Kujawa (od 14.08.2002 r. – nadal)

**c). Prezesa Kołobrzeskiej Grupy Producentów Rybnych Sp. z o.o. w Kołobrzegu**

- Ryszard Klimczak (od 26.04.2005 r. – nadal)

**d). Prezesa Zarządu Lokalnego Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb – Aukcja Rybna Ustka Sp. z o.o. w Ustce**

- Andrzej Tyszkiewicz (od 15.03.2000 r. do 25.02.2004 r.);
- Andrzej Dlouhy (od 25.02.2004 r. do 30.06.2005 r.);
- Dorota Chromiec (od 2.06.2005 r. – 17.08.2005 r.);
- Maciej Jabłoński (od 17.08.2005 r. do 31.03.2006 r.);
- Michał Wawryn (od 1.04.2006 r. do 29.08.2006 r.);
- Maciej Niklas (od 29.08.2006 r. – 31.12.2006 r.);

**e). Dyrektora Przedsiębiorstwa Połowów i Usług Rybackich „Szkuner” we Władysławowie**

- Romualda Białkowska (od 10.02.1992 r. – nadal);

**f). Burmistrza Helu:**

- Mirosław Wądołowski (1998 r. – nadal)

**g). Burmistrza Darłowa:**

- Arkadiusz Klimowicz (od 13.11.2002 r. – nadal)

### **3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności**

#### **Prawo wspólnotowe**

1. rozporządzenie Rady (EWG) nr 2847/93 z dnia 12 października 1993 r. ustanawiające system kontroli mający zastosowanie do wspólnej polityki rybołówstwa – Dz. Urz. WE L 261 z 20.10.1993 ze zm.;
2. rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 z dnia 17 grudnia 1999 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury – Dz. Urz. WE L 17 z 21.01.2000;
3. rozporządzenie Rady (WE) nr 1543/2000 z dnia 29 czerwca 2000 r. ustanawiające ramy wspólnotowe w zakresie zbierania i zarządzania danymi niezbędnymi do prowadzenia wspólnej polityki rybołówstwa – Dz. Urz. WE L 176 z 15.07.2000;
4. rozporządzenie Rady (WE) nr 2371/2002 z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie ochrony i zrównoważonej eksploatacji zasobów rybołówstwa w ramach Wspólnej Polityki Rybołówstwa – Dz. Urz. L 358 z 31.12.2002.

#### **Prawo krajowe**

5. ustawa z dnia 22 stycznia 2004 r. o organizacji rynku rybnego i pomocy finansowej w gospodarce rybnej – Dz. U. nr 34 poz. 291 ze zm.;
6. ustawa z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie – Dz.U. nr 62, poz. 574 ze zm.;
7. ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane – j.t. Dz.U. 2003 r. nr 207, poz. 2016 ze zm.
8. ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – Dz.U. nr 62, poz. 627 ze zm.
9. ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych - j.t. Dz.U. z 2003 r., nr 15, poz. 148 ze zm.
10. ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych – Dz.U. nr 249, poz. 2104 ze zm.
11. ustawa z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego – Dz.U. nr 48, poz. 550 ze zm.;

12. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju – Dz.U. nr 116, poz. 1206 ze zm.
13. ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami – j.t. Dz.U. z 2004 r. nr 261, poz. 2603 ze zm.
14. ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych – j.t. Dz.U. z 2002 r. nr 72, poz. 664 ze zm.;
15. ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych – Dz.U. nr 19, poz. 177 ze zm.;
16. ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych – Dz.U. z 2005 r. nr 14, poz. 114.;
17. ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego - Dz.U. nr 33, poz. 288 ze zm.;
18. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie wzoru dokumentu sprzedaży i wzoru deklaracji przejęcia produktów rybnych – Dz.U. nr 130, poz. 1392;
19. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji utrwalonych i przechowywanych produktów rybnych Dz.U. nr 183, poz. 1889;
20. rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego – Dz.U. nr 120, poz. 1133;
21. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie sprzedaży bezpośredniej – Dz.U. nr 130, poz. 1393;
22. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 maja 2004 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji i dla produktów rybołówstwa – Dz.U. nr 132, poz. 1418 ze zm.;
23. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2004 r. w sprawie wymagań, jakim powinien odpowiadać projekt technologiczny zakładu, w którym ma być prowadzona działalność w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego – Dz.U. nr 89, poz. 858 ze zm.

#### **4. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli**

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Komisja do spraw Unii Europejskiej Sejmu RP
5. Komisja Finansów Publicznych Sejmu RP
6. Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi Sejmu RP
7. Komisja do spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
8. Prezes Rady Ministrów
9. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
10. Minister Gospodarki Morskiej